

Posudek přepracované disertační práce „Civilní vrtulníky v poválečném Československu a jejich využití v aeroklubech Svazarmu“

Autor: PhDr. Vojtěch Hájek

Disertant opakovaně předložil disertační práci na velmi zajímavé téma týkající se využívání civilních vrtulníků v branné organizaci Svazarm. Práce má 266 stran vlastního textu a 31 stran obrazových příloh, které jsou doplněny o řadu fotek a do kterých byly přesunuty tabulky se základními technickými parametry vrtulníků.

Předložený nový text jsem porovnal s původně předloženou verzí. Shledal jsem, že došlo jen k nepodstatným změnám:

- Rozšířen úvod. Přibyla zmínka na seriál M.A.S.H.
- Nepatrně rozšířeny cíle práce. Přibyl jeden odstavec v úvodu, který definuje řadu otázek, na které se práce snaží odpovědět.

Další změny jsou kromě přesunu technických parametrů do přílohy nepodstatné.

- Termín pamětník byl nahrazen narátor.
- Popis tabulek byl přesunut ze spodu nahoru.
- Termín studnice byl nahrazen termínem zdroj.
- Byla vynechána kapitola metodologie a nahrazena odstavci popisujícímu rigoróznějším postupem zpracování informací poskytnutých pamětníky.
- Z kapitoly „Počátky vývoje“ byl nelogicky odstraněn odstavec týkající se prvních pokusů lidstva vzlétnout pomocí strojů s pohyblivými nosnými plochami. Odstavce stačilo opatřit jen hodnotnými vědeckými prameny.
- V závěru přibyl odstavec týkající se posledního povolávání pilotů vrtulníku vycvičených ve Svazarmu na vojenská cvičení.
- Závěr je doplněn o stručné shrnutí (* * *). Tento odstavec nepřináší nové poznatky. Z nepochopitelného důvodu jsou v něm dva odkazy na literární prameny. Dělá to dojem, že autor nepíše závěr, ale začíná znovu od začátku.
- Byla přeorganizována kapitola „Soukromé archivy“, ve které zůstal pouze „Dopravný úrad SR – Divízia civilného letectva – Archív Registeru lietadiel“. K tomu bych poznamenal, že státní instituce obvykle nezřizují soukromé archivy.
- Přehled literatury zůstal nepřehledný. V hlavním odstavci přibýlo 8 málo hodnotných pramenů. V odstavci „Příspěvky v recenzovaných periodikách, kolektivních monografiích a sbornících“ přibyl jeden pramen a v sekci „Internetové zdroje“ dva odkazy.

Posudek přepracované disertační práce tedy vychází z původního posudku. Jsou upraveny pouze pasáže a připomínky, které autor vzal v potaz.

Cíle disertační práce i přes drobné zlepšení proti předchozí verzi nejsou specifikované. V zadání disertační práce je v položce pokyny uvedeno, že diplomat má postupovat dle schválených tezí disertační práce, bohužel teze nejsou explicitně uvedeny, takže není jasné, podle čeho měl disertant postupovat. Cíle práce nejsou adekvátně specifikovány ani ve vlastním textu. Za nedostatečný pokus

definovat cíle práce lze považovat větu na str. 13 „Cílem této práce je analyzovat vývoj civilního vrtulníkového letectví v poválečném Československu s přihlédnutím především k vývoji domácích vrtulníků a jejich využití v aeroklubech.“ V posledním odstavci úvodu autor uvedl celkem 5 otázek, na které se dle jeho vyjádření snaží částečně odpovědět. Otázky jsou velmi vágní a není jasné, zda nalezení odpovědi na uvedené otázky přinese vědecký přínos.

Cílem doktorského studia a disertační práce musí být posunutí nebo rozšíření stavu poznání v daném oboru o nové poznatky. K dosažení tohoto je třeba zvolit adekvátní metodický postup. Jen analýza, byť rozsáhlá, k naplnění tohoto požadavku nestačí. Předložená práce je pouze kompilačního charakteru. Autor s fakty získanými rešerší nepracuje, ani je nějakým způsobem odborně neanalyzuje. Práce neobsahuje ani syntézu nashromážděných faktů ani dedukci a vyvození jakýchkoliv závěrů, ani formulaci a následné potvrzení teorií a hypotéz apod. Bohužel je třeba konstatovat, že nové poznatky v práci absentují. Bývá zvykem, že tyto nové poznatky jsou explicitně shrnuty v závěru práce. Závěr předložené práce pouze shrnuje, co bylo zpracováno a prostudováno. Nové poznatky se v práci nepodařilo nalézt ani po opakovaném pečlivém prostudování recenzentem. Z tohoto důvodu je bohužel třeba konstatovat, že předložená práce nemá charakter vědecké práce. Jedná se spíše o monografii, která pouze shrnuje fakta.

Pozitivně lze hodnotit, že autor soustředil technické parametry a obrazový materiál do přílohy. Na druhé straně mohl doplnit další důležité technické parametry, jako je konstrukce draku, navigační výbava, zda byl vrtulník schopný letů VFR, povětrnostní limity atd.

Je třeba uvést, že velice dobré technické popisy letecké techniky včetně kvalitních výkresů vycházely v časopisu Letectví a kosmonautika. Rovněž časopis Modelář uveřejňoval v rubrice „Poznááme leteckou techniku“ velmi kvalitní popisy a výkresy letecké techniky. Mnoho užitečných informací je dostupných na internetu například v encyklopedii Wikipedia, na portálu www.vrtulnik.cz a na mnoha dalších portálech. Tyto zdroje nejsou ovšem pokládány za vědecké.

Dalším problémem textu je velká míra redundance. Autor se velmi často opakuje. Stejně informace jsou v textu uvedeny na více místech. Například rozhodnutí, že vrtulníky budou v rámci RVHP monopolně vyrábět pouze Sovětský Svaz a Polsko je v práci uváděno na řadě míst. Obdobě jsou na více místech popisovány stejné technické nedostatky vrtulníků československé výroby, výrobní problémy a mnohé další.

Velice nešťastný a nepřehledný je rovněž způsob práce s literaturou. Uvádění zdrojů v textu, případně pod čarou je velmi nepřehledné a na technických školách naprosto nevhodné. Velmi často je citována například encyklopedie „The Illustrated Encyclopedia of Helicopters“. Knize bylo přiděleno ISBN, které bohužel v seznamech absentuje i přes to, že tato populárně vědecká encyklopedie je v práci zmíněna celkem 12 krát, takže se jedná o jeden ze stěžejních zdrojů.

Obdobného charakteru jsou ostatní zdroje. Řazení zdrojů v odstavci Literatura je chaotické, není použito ani číslování ani abecední řazení. Seznam literatury neobsahuje hodnotnější vědecké zdroje.

Vzhledem k tomu, že změny v disertační práci jsou až na zpráhlednění příloh pouze formální a nedostatečné, není jasné, proč autor přikročil ke stažení původní práce a předložil práci přepracovanou.

S ohledem na výše uvedené výhrady lze práci ještě doporučit k obhajobě s tím, že příslušné výhrady a připomínky budou náležitě vypořádány.

V Praze 29. 1. 2020

Doc. Dr. Ing. Pavel Kovář